

Leppävaaran pikkukirkko – Perkkaan kappeli 1929-2022

”Älä murehdi sitä, mitä olet menettänyt, muistele sitä, mitä olet saanut”

Pikkukirkko 1970-luku

Perkkaan kappeli 1929-2022

Alustuksen lähteitä

Veijo Malk: Kyläkirkkoaate ja Leppävaaran pikkukirkko. Albergasta Leppävaaraan.

Leppävaara-seura 2011.

- **1929-1999. Pikkukirkosta Perkkaan kappeliin. Leppävaaran seurakunta.**
- **Pentti Kaista: Kirkon rakentajien sukua. Leppävaaran seurakunnan 50 –vuotisjuhlakirja.**
- **P.O. Malk: Kansalaismuisti fb-ryhmä**
- **Nina Hjelt: Joel Rundtin taiteilijakoti. Leppävaaran ytimessä. Leppävaara-seura 2019.**
- **Perkkaan kappeli palaa – tuhoutuu täysin.**

STT 14.4.2022

Kristinusko Espoossa

- Kristinusko saapui Espooseen 1200-1300 -luvulla
- Ruotsalaisten siirtolaisten myötä
- Espoon keski- ja länsiosat kuuluivat Kirkkonummen seurakuntaan
- Espoosta kappeliseurakunta 1300-luvulla
- Puukirkko valmistui Espoon kirkonmäelle 1350-60
- Kartalla 1750 sekä puu- että kivikirkko

Espoo seurakunta ja kirkko

- **Espoon ensimmäinen pappi 1458:**
 - Kirkkoherra Henricus
 - Samalla kunnan ”syntymäpäivä”
- **Espoon kivikirkko valmistui 1480-90**
 - Katolinen kirkko, koki monia muutoksia
 - Kellotapuli valmistui 1767
 - Muutettiin ristikirkoksi 1820
 - Keskiaikaiset maalaukset palautettiin 1931
 - Oli kalkittu piiloon valaistuksen parantamiseksi
- **Espoon hiippakunta ja tuomiokirkko 2004**

Espoon harmaakivikirkko EKM

Helsingin pitäjän kirkko

- **Helsingin pitäjän kirkko**
 - Pyhän Laurin kirkko 1300 -luvun lopulta
 - Seurakuntaan kuuluivat:
 - Helsinki, nyk. Vantaa, Leppävaara, Kilo, Konungsböle, Tapiola, Otaniemi
- **Leppävaara Espoon kirkkoon 1638**
- **Espoon hallintopitäjään 1735**
 - Etäisyydet Leppävaarasta
 - Espoon kirkolle 10 km
 - Helsingin pitäjän kirkolle 15 km

Kansainvälinen Pikkukirkkoliike

- Pikkukirkkoliike Syntyi Englannissa 1800-luvulla
- Levisi pohjoismaihin, etenkin Tanskaan
 - Det Köbenhavnske Kirkefondet 1889, toimii edelleen
 - Kööpenhaminan nopea kasvu
 - Urbanisoituminen toi ongelmia sananjulistukselle
- Haluttiin synnyttää pieniä seurakuntia
 - Kuhunkin pikkukirkko, pappi ja seurakuntasali
 - Kodikkaita tiloja perhejuhliin, ompeluseuroille, nuorisokerhoille, kuoroille...
 - *Eväät merkitykselliseen elämään*

Kirkefondet

Helsingin pikkukirkkoyhdistys

- Helsingin pappien veljespiiri ja piispa Gummerus perustivat **1918 *Huvila- ja esikaupunkien sielunhoitokomitean***
- Se otti pikkukirkkoaatteen omakseen: hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia esikaupunkeihin
- Huopalahden ja Kulosaaren seurakunnat
- **Helsingin pikkukirkkoyhdistys 1924-56**
- Pappien ja maallikoiden yhteistyö:
 - *Kirkoista kodikkaita monitoimikeskuksia kankeiden sakraalitilojen sijaan*
- Konsepti kiinnosti arkkitehteja
- Mukana leppävaaralaisia arkkitehteja

Huopalahden kirkko

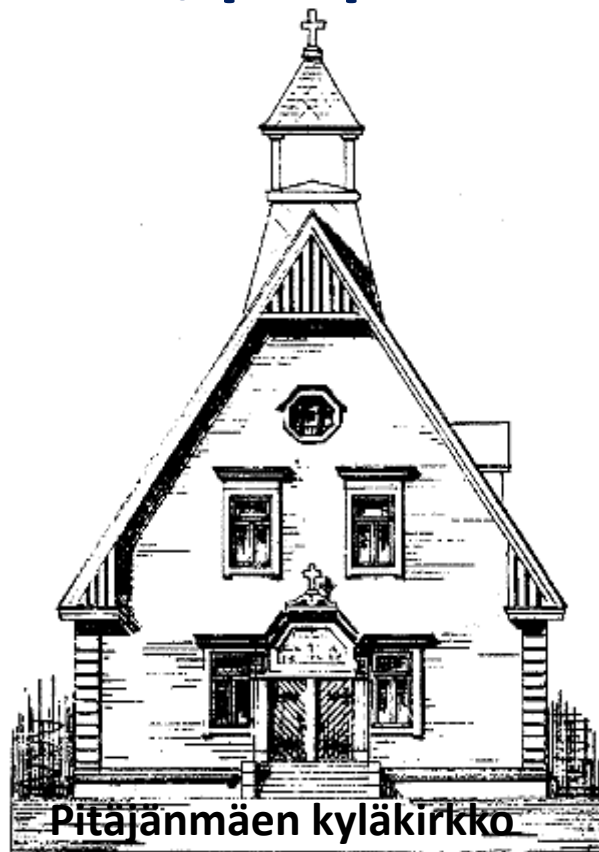
Pikkukirkkoatteen arkkitehdit

Ilmari Launis

- Kirkkoarkkitehti, Leppävaarassa 1909-1925
- 16 kirkkoa, lasi- ja alttarimaalauksia, piispan tuoli
- 2 huvilaa Leppävaarassa

Berndt Blom

- Arkkitehti ja palomestari
- Leppävaarassa 1914-1929
- Puukoulu, VPK:n talo
- Huvila Lars Sonckin kaarella
- Pitäjänmäen kyläkirkko

Pikkukirkkoate Leppävaarassa

- 1908 lähtien yksityiskodeissa oli suomenkielisiä raamatunselitystilaisuuksia ja jumalanpalveluksia
- Väestö kasvoi nopeasti ja matka Espoon kirkolle oli hankala
- 1924 Launis ja Blom toivat aatteen Leppävaaraan:
 - Hartaustilaisuuksia ja jumalanpalveluksia suomeksi mm. Bergansissa ja Vanhassa Albergassa
 - Ruotsinkielisiä tilaisuuksia Thorstorpissa

Nya Pressen 27.6.1908

Leppävaaran pikkukirkkoyhdistykset

Alberga-Leppävaaran kirkonkannatusyhdistys (1926)

- Ensimmäinen puheenjohtaja rkm Huugo Kaista
 - Oli mukana myös yhdyskunnan hallinnossa
 - Teki IV kaupunginosan asemakaavan
 - Pitäjänmäen kirkon työselostus
 - Oma huvila Ruukinrannantiellä
- Jäseninä ilmeisesti Launis, Blom, ym.

Alberga svenska kyrkoföreningen (1928)

- Molempien tarkoituksena oli kerätä rahaa kirkon rakentamiseen

Kaistan huvila Ruukinranta

Pikkukirkon rahoittaminen

- **Tontti M.G Stenius Oy:ltä**
 - 2 300 neliötä markan kauppahinnalla
- **Purkutalo Säästöpankilta**
 - Kluuvikadun ja Hallituskadun kulmasta
 - *Uusi hotelli-* tilalle nykyinen hotelli *Helsinki*
- **Leppävaaran suunnitelmissa seurakuntatalo:**
 - ”Sijoitetaan tontin takareunaan, jotta kirkon paikka jää avoimeksi”
 - Yhdistykset maksoivat purkutyön ja kuljetuksen puoliksi

ALBERGA—LEPPÄ-
VAARAN SEURA-
KUNTATALOHANKE.

Suomalainen Säästöpankki
lahjoittanut rakennuksen
seurakuntataloksi.

*Se sijoitetaan M. G. Stenius
O.Y:n lahjoittamalle kirkko-
tontille.*

Vastikään kerrottiin lehdessämme
niistä ilahduttavista tuloksista, joita
Helsingin Pikkukirkkoyhdistys ja

Pikkukirkon rahoittaminen

Myyjäiset, arpajaiset, lahjoitukset

- Paikalliset taiteilijat antoivat teoksiaan palkinnoiksi
 - mm. *Ansi Forsténin keramiikkaa*
- *Ville Vallgren: Krusifiksi*
- *Anna Sahlsten: "Hyvä paimen"*
- *Anni Collan: Kattokruunu, urkuharmoni*
- *R. Slöör: urkuharmoni, Kaista: kamina eteiseen*
- *Elviira Standertskjöld: Venetsialaista pitsiä*
- *Kirsti Gallen-Kallela: Lampetit*
- *Ompeluseura: kastemalja, 7-haarainen kynttelikkö, kirkkotekstiilit...*

Pikkukirkon suunnittelu

- **Berndt Blom lahjoitti arkkitehtisuunnittelun**
 - **Tilaohjelma:**
 - Kirkkosali, 207 istumapaikkaa
 - Lehteri ja sakaristo
 - 2 kerhohuonetta, pukuhuone
 - Keittiö, 2 vahtimestarin huonetta
- **Huugo Kaistalta saatiin työselostus**
 - Lahjoitetut rakennustarpeet käytettiin tarkasti hyväksi
 - Hirsiseinät vuorattiin myöhemmin
 - Suunnitteli uuden kellotapulin

Leppävaaran pikkukirkko, EKM

Pikkukirkko rakentaminen

- **Kirkonkello opetusministeriöltä**
- **Tuusulan sotilaskirkon kello, 80 kg
Orlovin kellovalimo, Pietari 1899**
- **Rakennustyö teetettiin urakkana**
- **Yhdistyksen aktiivit valvoivat:**
”Elokuussa 1929 kirkon tontille kokoontuivat Koskinen, Kaista, Henriksson, Vallgren ja Joel Rundt. He värväsivät Uuno Alangon Villen avuksi sisätilojen värityksen valvontaan.”
- **Kirkon rakennuskustannukset olivat
217 364 mk (n. 73 000 € 2021)**

Perkkaan kappeli 1929-2022

Pikkukirkon vihkiäiset

Albergan–Leppävaaran pikkukirkko vihittiin 1. adventtina 1929

- Suomenkielinen vihkijuhla klo 10
- Ruotsinkielinen vihkijuhla klo 14
 - Vihki: lääninrovasti Roos
 - Saarnat pastorit Lilja ja Westerlund
 - Musiikkiesityksiä: Kirsti Gallen-Kallela, Margit Anckar ja lasten kuoro
 - Kirkkokahvit tarjottiin Alisalossa
- Yhteinen juhla kutsuvieraille klo 19

Alberga–Leppävaaran pikkukirkon vihkiäiset.

Sen työn ensimmäisenä näkyvänä tuloksena, jota Helsingin Pikkukirkkoyhdistys ja Förbundet för svenskt församlingsarbete ovat jo vuosikautta aikankautta vuorokautta suorittaneet.

Alberga–Leppävaaran yhdyntään. Alberga–Leppävaaran kirkon juhlallinen vihkiminen tapahtuu ensi sunnuntaina eli 1 adventtina klo 10 suomenkielisellä ja klo 2 ruotsinkielisellä vihkitilaisuudella. Vihkimisen

on kirkkolaisessa kirkkokannatusyhdistysten yhteinen illoksi kutsuvieraille. Suomalaiseen vihkimistilaisuuteen pääsee sopivimmia kaupungista käältä Leppävaaran kirkkotalon kautta.

Kotimaa 29.11.1929

„Autuaat ovat ne, jotka sinua huoneessasi
seuvel: vialle ne sinua köttävät!” Ps. 243.

Kunnioitavimmin pyydetään Teitä saapumaan Alberga–Leppävaaran uuden seurakuntatalon vihkimistilaisuuteen 1:nä adventti-sunnuntaina, joulukuun 1 p:nä 1929.

Vihkimisjuhlan ohjelma tapahtuu seuraavassa järjestyksessä:

Klo 10–13 Suomenkielinen vihkimistöimitus ja juhla-jumalanpalvelus.
Klo 14–17 Ruotsinkielinen vihkimistöimitus ja juhla-jumalanpalvelus.
Klo 19— Molemminkielinen juhla kutsuvieraille.

Alberga–Leppävaaran Kirkkokannatusyhdistys.

EKM 1929

Seurakunta muuttaa pikkukirkkoon

- **Oma kirkko elvytti seurakunnan työtä Leppävaarassa**
 - Juhlien ja jumalanpalvelusten määrä kasvoi
 - Seurakunnan työntekijöiden rinnalla maallikoiden panos oli merkittävä
 - Pyhäkoulu- ja kerhotoimintaa
 - Rippikouluja ja konfirmaatioita
 - Kuorotoimintaa ja diakoniatyötä
- **Kirkon alkuperäiset penkit olivat keskeltä umpinaiset ja hankalat**
 - Keskikäytävä avattiin ark. Maija Heikinheimon suunnitelman mukaan

Konfirmaatio 1950-luku EKM

Pikkukirkko ja sota

- **P. O. Malkin perhe asui kirkolla sotavuosina**

”Sodan aikana äitini toimi kirkon vahtimestarina, suntiona, siivoojana, lämmittäjänä, pihanhoitajana, lumitöiden tekijänä ym. ja sitä vastaan perheemme sai asua kirkon yläkerran pienessä huoneessa, johon kuului keittiö.”

- **Ilmolan lastentarha kirkolla**

- Ilmolaan asutettiin evakkoja
- Lastentarha toimi kirkon kerhuhuoneessa 1947- 51
- Lapsia oli yli sata
- Opettajana Aili Hellemaa

Pikkukirkosta tulee Perkkaan kappeli

- **Seurakuntatalo 1953**
- **Pikkukirkko luovutettiin seurakunnalle 1954**
- **1955 kirkkoon ostettiin kymmenäänikertaiset urut**
- **1956 kirkkoa uudistettiin**
 - **Sisäkatto laudoitettiin**
 - **Rakennettiin autotalli**
- **Leppävaaran srk aloitti 1964**
- **Uusi tiilikirkko valmistui 1979**
- **Sen jälkeen pikkukirkkoa kutsuttiin Perkkaan kappeliksi**

Liisa Forsgren 1956

Pikkukirkosta tulee Perkkaan kappeli

- **Kirkon sisäosien korjaus 1989-90**

- Arkkitehdit Arvi ja Pirkko Ilonen

- Sisäosat korjattiin

- Penkkien tilalle tuolit

- Valaistus uusittiin

- Krusifiksi sai kullan värin

- **Peruskorjaus 2014**

- Rakennustekniikka

- Ilmastointi ja äänentoisto

- Esteettömyys

Perkkaan kappeli 1929-2022

Tuhopoltto 14.4.2022

Perkkaan kappeli 1929-2022

Tuhopoltosta säilyi

- *Anna Sahlstén*: Hyvä paimen
- Kastemalja
- Ehtoollisvälineitä
- Kirkkoteksteilejä
- Muistoja, muistoja...

Perkkaan kappeli 1929-2022

Perkkaan kappeli 1929-2022

EKM 1929

Perkkaan kappeli 1929-2022

EKM 1929

Perkkaan kappeli 1929-2022

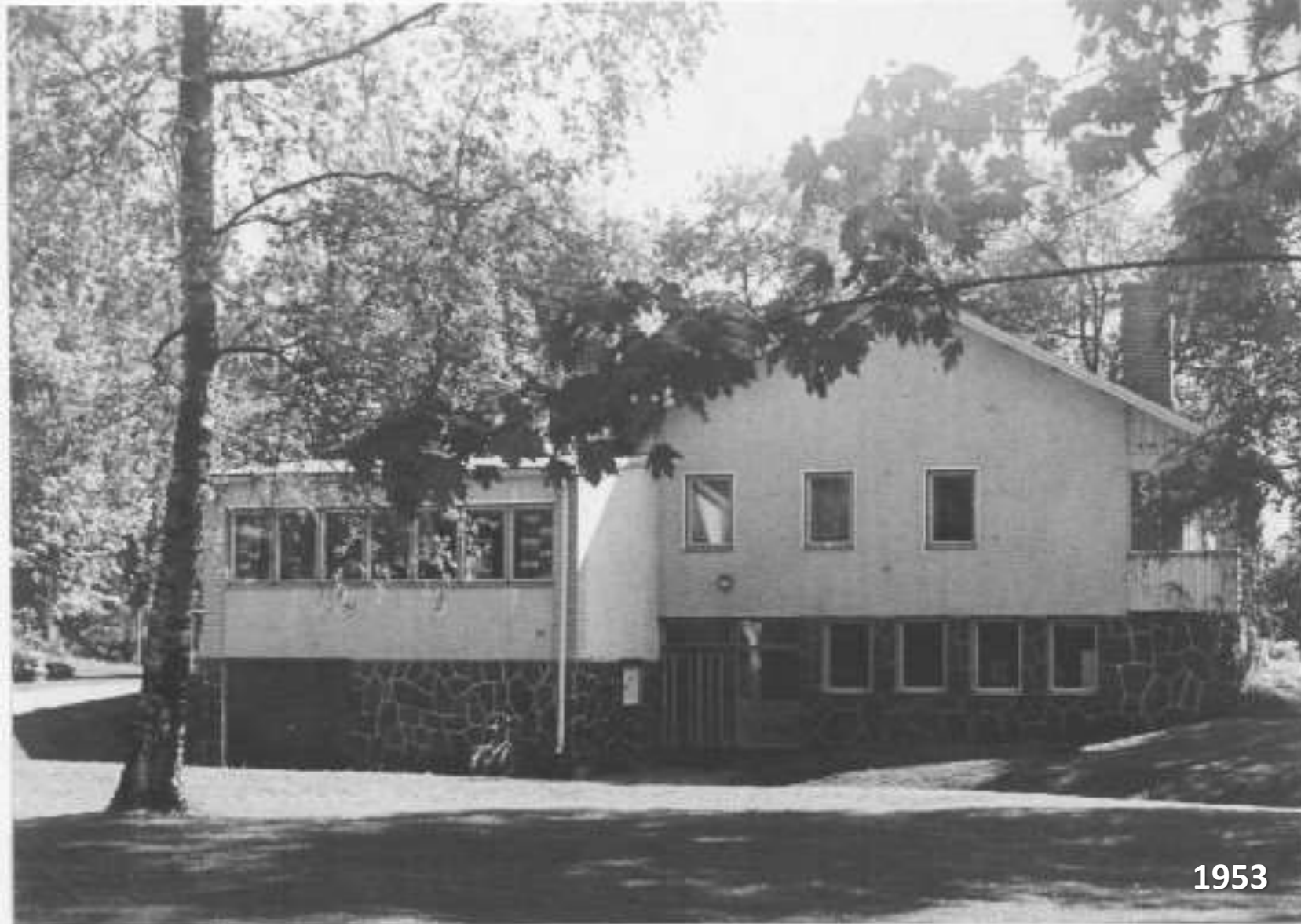

EKM 1930-luku

1960-luku

Perkkaan kappeli 1929-2022

Perkkaan kappeli 1929-2022

Perkkaan kappeli 1929-2022

EKM 1956

Perkkaan kappeli 1929-2022

O. Janatuinen 1964-1965

Perkkaan kappeli 1929-2022

O. Janatuinen 1958

O. Janatuinen 1958

Perkkaan kappeli 1929-2022

EKM 1950-luku

Perkkaan kappeli 1929-2022

Markku Salmi Leppävaara-seura 1964

Perkkaan kappeli 1929-2022

Perkkaan kappeli 1929-2022

Rolf Westerlund EKM 1964

Perkkaan kappeli 1929-2022

Leppävaaran seurakunta 2014

Perkkaan kappeli 1929-2022

